

Fiskiveiðiaftalur og Loynikrókur

Oddagrein

SO hendi tað, sum eitt nú undanfarni fiski-
málaráðharrin alla tíðina hevur stúrt og borið
óttu fyri: at politiska stjóðtákanin - ella mang-
ulin av slíkari - til virkseind í Loynikrókinum
skuldi kosta okkum túsundtals tons av dýrum
toski í Barentshavnum.

Í farnu viku undirskrivaðu føroyingar og russar
undir nýggja fiskiveiðiaftalu. Vit verðam
skerdir við 2000 tons um av toski og er ein
orsøkin til hetta tann, at vit hava loyvt land-
ingum í Føroyum av fiski úr Loynikrókinum.
Hetta var tað, sum undanfarni fiskimálaráð-
harrin aftur og aftur gjørdi okkara lóggevandi
løgting vart við: nevnliga møguliga avleið-
ingarnar av ikki at lurta eftir norsku og
russisku hóttanum um at skerja føroysku
kvoturarnar í Barentshavinum lótu vit hesi skip
í anda fiskin í Føroyum.

HETTA var so russiska reaktiónin. Í næstu
vikuna koma norðmenn til Føroya. Og vit hava
longu frætt, at Loynikróksfiskurin verður á
skránna tá eisini. Spurningurin er so um tað fer
at eydnast norðmonnum at gera álvara av
sínunum hóttanum. Og um tað í heila tíð ber til.
TAD er greitt, at núverandi fiskimálaráðharrin
og eisini lógmaður hava verið fullvitandi um
tær avleiðingar, sum teirra "lata standa til"
politikkur hevur havt á hesum øki. Við ikki at
lurta eftir ávaringunum frá norðmonnum og
russum um, at tað fór at fáa fylgjur fyri kvotur
okkara, tóku vit ímóti fiski frá Loynikróks-
skipum, hava teir væl eisini mett, at vit kunnu
liva við eini møguligari kvotalækking. Har
gongur so longu sjón fyri søgn í russarasátt-
málanum. Nú kemur so túrin til norðmenn.

TÁ Ivan Johannesen, fiskimálaráðharrin í Degi
og Viku umber seg við, at eingin lóg hevur
verið, sum hevur heimilað landsstýrinum at
steðga landingunum, so er slík tala jú burtur-
við. Tí er tað ikki nettup uppgávan hjá einum
fiskimálaráðharrinum at smíða nýggjar lógir, har
hesar skulu tæna fiskivinnupolitikkinum! At
hann so velur at siga, at eingin lóg er sum
heimildar sær at steðga landingum, merkir
so, at antin er hann sína uppgávu vaksin ella
heldur hann tað vera skeivt at leggja seg út í
landingarnar. Tað er so ein ærlig sak, men so
kundi hann bara sagt tað sum tað er. Vit halda
tað vera sera vágiligt við einum fiskimálaráð-
harrinum, sum ikki torir at siga tingini sum tey eru,
men bara letur sum luft, letur standa til - og so
má tað vísa seg, hvørjar avleiðingar vera.

LÓGMAÐUR hevur sagt, at undanfarna lands-
stýrið hevur verið alt ov varit, tá tað snúði seg
um at tryggja føroyingum rættindi í altjóða
sjógv. Vit harafturímóti halda, at fiskivinnu-
politikkin hjá Arabo var greiður og ærligur.
Har var eingin slingur í valsinum.

Sosialurinn

Tjóðveldisflokkurin:

Vit eiga sjálv at stýra oljuvinnuni

Leygardagin 26. november
1994 hevði Tjóðveldis-
flokkurin eynaflokksting í
Havn.

Á skránna var verandi
politiska gongdin og land-
sins kreppa, harundir
- viðvíkjandi heimastýri -
donsk serfrøðingavirðir -
avtalan við donsku stjórn-
ina 17. november 1994
- arbeiðsloysi/vinnuloy -
si - hvat kann gerast við tað?
- fiskivinnupolitikkin
- skattaseting/skattatryst/
fólkaflýting.

Flokkstingið ásannar, at
ongin ogn er í heimastýris-
lógini, sum varð kroyst nið-
ur yvir Føroya fólk móti
fólksins vilja. Nú er tann
stundin komin, at heima-
stýrislógin verður avsgd.
Samráðingar eiga at verða
tiknar upp beinanvegin við
danir um eina endaliga
loysn landanna millum, ið
gever Føroyum fult tjóðar-
frælsi. Verður tað ikki gjørt,
so verða Føroyar uppafur
tættari knýttar at Danmørk-
ini og beinleidis stýrðar
haðani.

Avtalan frá 17. november
1994 vátar hetta sama:

Føroyar skulu stýrast av
donskum embætismenn-
um, politisk, vinnuliga og
fíggiarliga. Hetta er til-
tálur danskur hjálandapoli-
tikkur av grovasta slagi,
sum nú má fáa hóskandi
føroyskt aftursvar.

Føroyska samfelagið og
umsitingin hava við ringum
úrslitið verið skorin eftir
donskum leisti, og við hesi
nýggju avtalu verður hildið
fram eftir somu kós. Nú
skulu danskir embætis-
menn gera bygnaðarbroyt-
ingar innan heilsu- og
sjúkrahúsvirkið, almanna-
verkið, skúlavirkið o.a.

Samært hesa somu av-
talu skulu vit eftir øllum at
døma eisini við danskari
serfrøðingahjálp lirkast og
lumpast inn í Evropeiska
Samveldið.

Sama ger seg galdandi
fyri undirgrundina, hon skal
eyðrænast. Eftir seinastu
avtaluni er greitt, at danir av
øllum alvi royna at fáa sær
framhjárættindi til ríki-
dømið í undirgrund okkara
og avgerandi ávirkan á
stýringina av einari før-
oyskari oljuvinnu. Vit eiga
sjálvi at stýra tí føroysku

oljuvinnuni og útbúgving-
ini í frálundavinnu og søkja
okkum neyðuga serkøna
hjálp, sum vit sjálvi meta
tørv vera á, í tann mun og
har vit halda tað vera neyð-
ugt.

Flokkstingið ásannaði, at
neyðugt er at skapa verandi
arbeiðspláss. Hetta gerst
ikki við at vera rávøruút-
flytari, tað veri seg av fiski,
olju ella annað, ella byggja
tilverugrundarlagið á rá-
vøru, sum vit ikki sjálvi
hava.

Rættast hevði verið í ein-
um vinnuskapandi politikki
at gera ein arbeiðsskapandi
framtagsskatt við føroysk-
um grundfæ, har sum før-
oyingar sjálfir leggja
vinnupolitikkin til rættis.
Vandin við tí nýggja 200
millióna grunninum, sum
nú verður gjørdur, er at tað
í veruleikanum verða dansk-
ir embætismenn, sum koma
at leggja komandi føroyskt
vinnulív til rættis.

Meginreglan í fiski-
vinnupolitikki landsins má
vera tann, at vit røkja og
nýta fiskiríkidømi land-
grunsins á slíkan hátt, at
hetta ríkidømi verður varð-

veitt og umsitit sum var-
andi grundarlag undir før-
oyska búskapinum, at royndir
verða ikki stórir enn fiskastovnamir tola, at
teir fiskastovnar, ið nú eru
ovveiddir, verða uppafur-
bygdar, at stódd og saman-
seting veiðiflotans verður
lagd eftir hesum mögu-
leikum. Nógv stórir dentur
eiga at verða lagdir á ser-
framleiðslu í fiskiðnaðin-
um, sum saman við virknari
fiskasølu og marknaðarrætt
skulu geva landinum stórra
útflutningsvirði. Eisini eig-
ur stórir dentur at verða
lagdur á at røkja og varð-
veita okkara reina havum-
hvørvi, enn tað sum higartil
hevur verið gjørt.

Ein grundleggjandi
broyting má sum skjótast
verða gjørd í føroysku
skatta- og avgjaldsskipan-
ini, soleiðis at borgarar
landsins yvirhøvur fáa góð-
ar umstøður at búgva, virka
og trivast í sínum egna
landi.

Vegna Flokksting
Tjóðveldisflokksins
Óli Holm, formaður

Lesarabrøv

Spentu bein fyri Mikkjalsbók

Vit, sum gleddu okkum til at
kunna fáa megnarbókina um
ein av fremstu mentamonnum
og skaldum okkara, Mikkjal D.
Á Ryggi, fyrst lýsta prísin,
fingu seinni sum vátan vøtt, tá
uppkom, at hon knappliga
skuldi kosta munandi meira.
Í mun til so mangt annað,
sum undan útgávu sum oftast
er »viðtikið« at vera so og so

gott, men sum alt ov ofta ikki
hevur so nógv upp á seg, er
nýggi prísurin á stórtingnu
»Mikkjalsbókini« kanska ikki
av leið kortini.

Tað, ið tá undir mest, er, at
orsøkin fyri hækkaða prísinum
sigst vera, at bókhandlarnir nú
ætla sær 35 prosent av bóka-
prísinum og ikki sum áður 25
prosent.

35 prosent fyri at handa bók-
ina yvir diskin og annars at bera
tað aftur, sum ikki varð selt.
Hetta má sigast at vera toluligt í
mun til tað, tey skrivandi fáa
fyri teirra stríð.

Væl vita vit, at ymsir grunnar
stuðla, summum betri enn
øðrum, men so vælmeinandi
teir kunnu vera, ætlaðu teir
neyvan, at meira enn triðing-

urin av stuðlinum skuldi fara til
bókhandlarnar.

Við hetta lag verður ikki
nógvur føroyskur lesnaður
seldur - hvørki til jóla í ár ella
seinni.

Mikkjals-fan

Arbeiðsskapandi verkætlanir

Tað fer nú at koma meira skip-
að gongd á at fáa arbeiðsskap-
andi verkætlan. Tað eru fleiri
forðingar, ein hevur møtt á
vegnum, ið hava seinkað ein-
um nóg mikið. Tað er talan um
fleiri forætlingar, ið ein skjótt
skal byrja, tá ið forðingarnar
eru fingnar av vegnum.

Tað er einki dulmál, at al-
tjóða fyrirkomur vilja hjálpa
einum í gongd. Tað skal skap-
ast fyrirtættir/grundarlag fyri
bæði firma og arbeiðsskapandi
verkætlan.

Tað er talan um bæði náttúr-
úrdráttir, kosmetikk og damu-
og harraundirklæði. Tað er ei-
ni talan um smykki o.a.t.,
fundir, skeiðvirsemi, venj-
ingar og vitjanir uttanfrá.

Tað er einki dulmál, at al-
tjóða fyrirkomur umframt
føroyska marknaðin eisini
ynska ein á marknaðin uttan-
lands. Tað eru góðar fortjen-
astur, ið tær bjóða einum, so at
ein kann uppliva sínar dreyms-
ar. Tað eru treytir, ið ein skal
ganga undir og reglur at fylgja,

sum ikki er loyvt at kunna um.
Tað hevur við upphavsráttindi
o.a.t. at gera; tað eru fleiri før-
oyingar, ið eru altjóða konsu-
lentar í Føroyum. Tað eru
nógv praktisk viðurskifti, ið
skulu fáast upp á pláss, áðrenn
byrjast kann av álvara.

Tað eru fleiri, ið hava fregn-
ast um hesa arbeiðsskapandi
verkætlan. Tað verður høvi hjá
hópin av føroyingum at fáa
sjálvstøðugt arbeiði sum al-
tjóða konsulent, so hesi eisini
náa sínar dreymsar.

Tað eru góðar royndir, ein
t.d. hevur av náttúruúrdráttum,
ið ein hevur roynt. Tað sama
skal eisini roynast við eitt nú
kosmetikk o.a.t. Tað er størsta
avbjóðing í lívinum, ein hevur
fingið hesi seinastu árin. Tað
tekur tíð at fáa alt upp á pláss, ið
kemur at umfata alt landið.

Tað fæst meira at vita seinni,
tá ið komið er undir land við
fyrirkeingunum.

Hans Birgir Hansen